

Sylabus przedmiotu

Przedmiot:	Sarmatyzm: literatura, kultura, ideologia
Kierunek:	Filologia polska, II stopień [4 sem], stacjonarny, ogólnoakademicki, rozpoczęty w: 2012
Tytuł lub szczegółowa nazwa przedmiotu:	Sarmatyzm: literatura, kultura, ideologia
Rok/Semestr:	I/1
Liczba godzin:	15,0
Nauczyciel:	Baczewski Sławomir, dr hab.
Forma zajęć:	konwersatorium
Rodzaj zaliczenia:	zaliczenie na ocenę
Punkty ECTS:	2,0
Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS (łącznie liczba godzin w semestrze):	5,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie konsultacji 15,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie zajęć dydaktycznych 15,0 Przygotowanie się studenta do zajęć dydaktycznych 10,0 Przygotowanie się studenta do zaliczeń i/lub egzaminów 15,0 Studiowanie przez studenta literatury przedmiotu
Poziom trudności:	zaawansowany
Wstępne wymagania:	warunkiem wstępnym zapisu jest przyjęcie na I rok I semestru studiów II stopnia na kierunku filologia polska.
Metody dydaktyczne:	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia przedmiotowe • klasyczna metoda problemowa • objaśnienie lub wyjaśnienie
Zakres tematów:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacyjne. Sarmatyzm jako pojęcie 2. Szlachecki ideał wychowawczy i z nim dyskusja: wokół pojęcia cnoty: Żywot człowieka poczciwego M. Reja oraz Pieśń o cnotcie szlacheckiej M. Sępa. monolog Chirona w Satyrze Jana Kochanowskiego; K. Opaliński, Na wyrodków rodziny swoich; Kto jest prawdziwie wolnym szlachcicem. 3. Etos rycerski i jego przemiany Etos rycerski w ideale wychowawczym Mikołaja Reja: fragmenty w I-II księdze Żywota człowieka poczciwego; Jan Kochanowski: Pieśń o spustoszeniu Podola, Pieśń I z ksiąg I.; Mikołaj Sęp Szarzyński: O Strusie, Na herb Półkozic alias Ośła głowa, inne stemmata oraz epitafia rycerskie. (rycerz – obrońca ojczyzny). Barok – konstrukcja wzorca: rycerz chrześcijański (katolicki). Wszydzenie etosu rycerskiego: P. Kochanowski (Torquato Tasso), Gofred (fragmenty) i Wacław Potocki: Transakcja wojny chocimskiej (fragmenty); Sz. Starowolski., Prawy rycerz (fragmenty) . W świetle Cervantesa. Można dołączyć poszczególne wiersze Kochowskiego (np. Dawna kanneńska, fragmenty z Psalmidii) 4. Kultura dnia codziennego i mentalność. Ziemiańin (idealizacja): Pieśń świętojańska o Sobótce, Andrzej Zbylitowski: Wieśniak , Anonim: Spokojny kąć komu Bóg dał . 5. Życie codzienne szlachty: Opis obyczajów Jędrzeja Kitowicza; studia z historii kultury staropolskiej. 6. Kultura dnia codziennego i mentalność. Sposób myślenia 1. : J.Ch. Pasek, Pamiętniki (życie ziemiańskie Paska); J. P. Odlanicki, Pamiętniki, M. Matuszewicz, Diariusz, K. Opaliński, Na pijaństwo nieposkromione i pijaniców i inne satyry. 7. Kultura dnia codziennego i mentalność. Sposób myślenia 2: Wybrane teksty W. Kochowskiego (np. Bando na aryjany, psalm o kołtunie) ; wybrane fraszki z Ogródu fraszek Potockiego i Moralioń tegoż autora (np. Szlachectwo od ptaków). 8. Szlachta i Rzeczpospolita: Krótka rozprawa Mikołaja Reja – Żywot człowieka poczciwego (t. II); J. Kochanowski, Pieśń I z ks. I; W. Goślicki: O doskonałym senatorze (fragmenty): J. Kochanowski, Wróżki; Ł. Opaliński, Rozmowa plebana z ziemiańinem. 9. Narodziny (i ewentualnie rewaloryzacja) sarmatyzmu: kultura szlachecka w osądzie I fazy oświecenia F. Zabłocki, Sarmatyzm, J. U. Niemcewicz, Powrót posła, H. Rzewuski, Pamiętki Soplicy. Ps. Chodzi o konstrukt oświeceniowy.
Forma oceniania:	<ul style="list-style-type: none"> • końcowe zaliczenie ustne • obecność na zajęciach • ocena ciągła (bieżące przygotowanie do zajęć i aktywność)

Literatura:	<p>A. Zajączkowski, Szlachta polska. Kultura i struktura, Warszawa 1993. S. Baczewski, Szlachectwo. studium z dziejów idei w piśmiennictwie polskim. II połowa XVI-XVII wiek, Lublin 2009. J. Maciszewski, Szlachta polska i jej państwo, Warszawa 1986. J. Tazbir, Kultura szlachecka w Polsce. Rozkwit – upadek – relikty, Poznań 1998; Polska XVII wieku. Państwo – społeczeństwo – kultura, Warszawa 1974. S. Cynarski, Sarmatyzm jako ideologia i styl życia [w:] Polska XVII wieku: państwo – społeczeństwo – kultura, Warszawa 1977. N. Elias, Przemiany obyczajów w cywilizacji Zachodu, Warszawa 1980. Historia życia prywatnego, t. 2-3, Warszawa 1998-1999. J. S. Bystroń, Dzieje obyczajów w dawnej Polsce. XVI-XVIII wiek, Warszawa 1994. J. S. Bystroń, Megalomania narodowa, Warszawa 1995. T. Kostkiewiczowa, Polski wiek świateł. Obszary swoistości, Wrocław 2002. J. Maciejewski, Dylematy wolności. Zmierzch sarmatyzmu i początki oświecenia w Polsce, Warszawa 1994. A. Wyczański, Szlachta polska XVI wieku, Warszawa; T. Veblen, Teoria klasy próżniaczej, Warszawa 2001.</p>
Dodatkowe informacje:	<p>Warunkiem skutecznego uczestnictwa w zajęciach jest lektura zalecanych tekstów literackich, zob. zakres tematów.</p>